

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

07.09.16 № 13057/0/14-16/5

На № 07-1464 від 01.08.2016
На № 07-1465 від 01.08.2016
На № 07-1466 від 01.08.2016

Рахункова палата України

Про результати аудиту

Міністерство соціальної політики розглянуло рішення Рахункової палати від 12.07.2016 №14-3 та Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, призначених на надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання”.

Щодо подання на розгляд Кабінету Міністрів України пропозицій стосовно приведення норм Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 (далі – Порядок № 505) у відповідність із: Законом № 1706 у частині виключення необхідності продовження терміну дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) для призначення грошової допомоги на наступний період; Порядком виплати в частині встановлення терміну перерахування уповноваженим банком грошової допомоги на поточні рахунки одержувачів одного банківського дня

На сьогодні, Законом України „Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” визначено ряд прав та гарантій внутрішньо переміщених осіб.

Разом з цим, Кабінетом Міністрів України встановлено додаткову гарантію ВПО з метою вирішення питання проживання таких осіб на підконтрольній території.

Мінсоцполітики розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України „Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”. Зазначеними змінами передбачається виключення необхідності продовження

1194/05
15 09.2016

терміну дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщених осіб для призначення грошової допомоги на наступний період. Даний проект постанови Кабінету Міністрів України надіслано на погодження до заінтересованих центральних органів виконавчої влади та соціальних партнерів (лист Мінсоцполітики від 18.08.2016 № 12076/0/14-16/081).

Відповідно до пункту 9 Порядку 505, установи уповноваженого банку протягом трьох робочих днів після надходження коштів на зазначені рахунки перераховують такі кошти на банківські (поточні) рахунки відповідних уповноважених представників сім'ї.

За інформацією АТ „Ощадбанк” згідно із абзацом 1 пункту 8.1 статті 8 Закону України „Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” (далі - Закон) банк зобов'язаний виконати доручення клієнта, що міститься в розрахунковому документі, який надійшов протягом операційного часу банку, в день його надходження. У разі надходження розрахункового документа клієнта до обслуговуючого банку після закінчення операційного часу банк зобов'язаний виконати доручення клієнта, що міститься в цьому розрахунковому документі, не пізніше наступного робочого дня.

Водночас, банки та їх клієнти мають право передбачати в договорах інші строки виконання доручень клієнтів.

Взаємодія АТ „Ощадбанк” та Мінсоцполітики в частині зарахування соціальних виплат на відкриті у банку поточні рахунки клієнтів, в тому числі адресної допомоги для ВПО, здійснюється відповідно до окремого укладеного між АТ „Ощадбанк”, Пенсійним фондом України та Мінсоцполітики договору (далі - Договір), яким передбачено, що зарахування сум пенсій та грошової допомоги на поточні рахунки одержувачів здійснюється установами банку у містах – не пізніше наступного банківського дня з дня надходження коштів від Пенсійного фонду України та Мінсоцполітики, а у установах банку, розташованих у сільській місцевості – протягом трьох банківських днів.

Таким чином встановлений у Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, термін зарахування уповноваженим банком адресної допомоги на поточні рахунки ВПО протягом 3 (трьох) робочих днів після надходження коштів відповідає вимогам банківського законодавства, Порядку № 1596 та Договору. При цьому, виходячи з умов Договору, такий термін є однаковим для одержувачів всіх видів соціальних виплат, в тому числі адресної допомоги, та відповідно не ставить одержувачів адресної допомоги у нерівні умови в порівнянні з іншими.

Термін відкриття поточного рахунку визначений у Договорі комплексного банківського обслуговування фізичних осіб, затвердженому постановою правління АТ „Ощадбанк” № 694 від 05.09.2015, зі змінами та доповненнями (далі - ДКБО), який оприлюднений на сайті www.oschadbank.ua, є оголошеною Банком в порядку, передбаченому ст. 641 Цивільного кодексу України, публічною пропозицією на укладення зазначеного ДКБО фізичних осіб (як договору приєднання згідно зі ст. 634 Цивільного кодексу України) та який

укладається з ВПО при відкритті поточного рахунку для виплати адресної допомоги.

Так, відповідно до п. 1.3 Розділу „XX. Умови договору банківського рахунку” Особливої частини ДКБО Банк відкриває поточний рахунок у строк до 3 (трьох) банківських днів з дня отримання Банком повного пакету документів, що вимагаються від клієнта для відкриття поточного рахунку та здійснення ідентифікації, верифікації, вивчення клієнта згідно з вимогами чинного законодавства про легалізацію, в тому числі нормативно-правових актів Національного банку України з питань відкриття рахунків та фінансового моніторингу (без встановлення кредиту), та у строк до 5 (п'яти) банківських днів – з встановленням кредиту.

Враховуючи зазначене, термін для зарахування адресної допомоги, визначений у Порядку, внесення змін не потребує.

Щодо подання на розгляд Кабінету Міністрів України пропозицій стосовно удосконалення Порядку № 505 в частині встановлення розрахунку розмірів грошової допомоги для всіх категорій одержувачів, виходячи із показника прожиткового мінімуму; виключення норм стосовно прийняття уповноваженим банком заяви про призначення грошової допомоги разом із пакетом документів; умов призначення грошової допомоги військовослужбовцям, які перебувають на повному державному утриманні

Щодо розгляду питання нормативного визначення грошової допомоги як одного з видів соціальної допомоги і відповідно встановлення залежності її розміру та тривалості виплати, зокрема, від рівня доходу сім'ї

З метою врегулювання вищезазначеного питання Міністерством соціальної політики було розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України „Про внесення змін до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг”.

Зазначеним проектом пропонувалося:

встановити розміри щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, у відсотках до прожиткового мінімуму для відповідних соціальних і демографічних груп населення, а також підвищити таку адресну допомогу на 21,5 – 146,9 відсотка;

диференціювати розміри адресної грошової допомоги для осіб з інвалідністю залежно від міри втрати здоров'я (групи інвалідності) та збільшити розміри адресної допомоги дітям з інвалідністю;

збільшити граничний розмір допомоги на сім'ю із 2 400 до 4 000 грн та не поширювати таке обмеження на родини, у складі яких є особи з інвалідністю та / або діти-інваліди.

Міністерством фінансів України двічі не погоджений вищезазначений проект акта, оскільки реалізація положень проекту постанови Кабінету Міністрів України потребуватиме додаткових бюджетних коштів.

Джерелом покриття додаткових видатків Мінсоцполітики пропонувало визначити кошти, отримані від верифікації даних щодо одержувачів соціальних виплат. Проте, як зазначалося у листі Мінфіну від 28.03.2016

№ 31-09010-21-5/8885, ефект від проведення верифікації був закладений під час визначання обсягу видатків Державного бюджету України на 2016 рік на надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг.

Мінфіном також повідомлено, що пропозиції щодо внесення змін до закону про Державний бюджет України на 2016 рік щодо збільшення обсягів видатків на надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, можуть розглядатися у встановленому Бюджетним кодексом України порядку за підсумками трьох кварталів надходжень до Державного бюджету України на 2016 рік.

Разом з тим, слід зауважити, що статтею 95 Конституції України передбачено, що виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків.

Відповідно до Бюджетного кодексу України одним із принципів бюджетної системи визначено збалансованість, виходячи з якого повноваження на здійснення витрат бюджету повинні відповідати обсягу надходжень до бюджету на відповідний бюджетний період.

Конституційний Суд України рішенням від 26.12.2011 № 20-рп/2011 підкреслив, що одним із визначальних елементів у регулюванні суспільних відносин у соціальній сфері є додержання принципу пропорційності між соціальним захистом громадян та фінансовими можливостями держави. При цьому було зазначено, що згідно зі статтею 22 Загальної декларації прав людини розміри соціальних виплат і допомоги встановлюються з урахуванням фінансових можливостей держави.

Враховуючи обмеженість дохідної частини державного бюджету, а також заходи, які здійснюються Урядом щодо жорсткої економії бюджетних коштів в умовах фінансової кризи, розглядати питання щодо підвищення розмірів окремих державних соціальних гарантій доцільно після стабілізації фінансово-економічної ситуації у державі.

Водночас інформуємо, що норма стосовно прийняття уповноваженим банком заяви про призначення грошової допомоги разом із пакетом документів була запропонована Мінфіном (постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2015 № 427).

Установа уповноваженого банку відкриває уповноваженому представнику сім'ї поточний рахунок та надсилає його заяву про призначення грошової допомоги разом з документами, що додаються до неї, відповідному органу соціального захисту населення.

Передбачення в Порядку № 505 норми щодо прийняття уповноваженим банком заяви про призначення адресної допомоги разом із пакетом документів мало на меті створення максимально зручних умов та пришвидшення обслуговування ВПО при призначенні та виплаті адресної допомоги.

Враховуючи вказане, питання виключення з Порядку № 505 вищезазначеної норми потребує детального аналізу в контексті можливого внаслідок цього

погіршення обслуговування внутрішньо переміщених осіб за відсутності іншого альтернативного каналу їх обслуговування.

На військовослужбовців військових формувань, особовий склад правоохоронних органів, яким присвоєно військові (спеціальні) звання поширюється окреме законодавство про ці органи, а саме Закон України „Про військовий обов’язок і військову службу”, Закон України „Про службу безпеки України”, Закон України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”, Положення про проходження служби, Дисциплінарні статuti та інші.

Оскільки щомісячна адресна грошова допомога надається з метою покриття витрат на проживання (у тому числі на оплату оренди або найму житла, оплату житлово-комунальних послуг) визначення права на призначення адресної грошової допомоги військовослужбовцям можливе у разі не забезпечення їх жилими приміщеннями або за їх бажанням грошовою компенсацією за піднайом (найом) ними жилих приміщень відповідно до вищезазначених законодавчих актів.

Тобто, при забезпеченні військовослужбовця грошовою компенсацією за піднайом (найом) ним жилого приміщення, зокрема відповідно до Порядку виплати грошової компенсації військовослужбовцям Збройних Сил, Національної гвардії, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації та Державної спеціальної служби транспорту за піднайом (найом) ними жилих приміщень, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 450, щомісячна адресна грошова допомога відповідно до Порядку № 505, такому військовослужбовцю не призначається.

Щодо подання на розгляд Кабінету Міністрів України пропозицій стосовно внесення змін до Порядку № 509 в частині визначення понять „грошова допомога” і „уповноважений банк”

У червні 2015 року Урядом було визначено АТ „Ощадбанк” уповноваженим банком, який відкриває та обслуговує поточні рахунки, на які зараховується щомісячна грошова допомога, а також який приймає документи, необхідні для призначення грошової допомоги (постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2015 № 427).

Також було внесено зміни до пункту 7 Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509, (постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2015 № 428), якими передбачено, що при видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується, посадова особа органу соціального захисту населення інформує особу, яка переміщується і береться на облік, про набуття права на грошову допомогу. Головним розробником даних постанов було Міністерство фінансів України.

Щодо внесення пропозицій стосовно приведення назви бюджетної програми за КПКВК 2501480 у відповідність із Законом № 1706 у частині визначення поняття ВПО

Міністерством вже здійснено певні кроки у цьому напрямі. Так, Мінсоцполітики листом від 08.07.2016 № 10022/0/14-16/04 вже звернулося до

Мінфіну з проханням під час внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2016 рік” та при формуванні проєкту Державного бюджету України на 2017 рік змінити назву бюджетної програми 2501480.

Також при складанні бюджетного запиту на 2017 рік за вказаною бюджетною програмою Міністерство звернулось з проханням до Мінфіну викласти назву в такій редакції: „Надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг”.

Щодо забезпечення обґрунтованого планування видатків на цю мету та складання результативних показників виконання паспорта бюджетної програми на підставі актуальних даних

Для забезпечення обґрунтованого планування видатків та складання результативних показників виконання паспорта вищезазначеної бюджетної програми розрахунок ведеться на підставі актуальних даних, а саме співвідношення середньомісячної кількості сімей (на підставі даних заявок про потребу в коштах для виплати грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам за певний період) та середньомісячного розміру допомоги (співвідношення даних заявок: фактичної потреби у коштах до кількості сімей за певний період).

Разом з тим при прогнозованому розрахунку потреби в коштах у наступні роки для виплати щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання застосовується коефіцієнт зростання до аналогічного попереднього періоду.

Щодо складання звітності щодо обліку та стану призначення грошової допомоги на підставі актуальних відомостей на звітну дату

З метою забезпечення моніторингу призначення щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам Мінсоцполітики узагальнює оперативну інформацію структурних підрозділів з питань соціального захисту населення з початку впровадження цієї допомоги щодо стану призначення щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України, районів проведення антитерористичної операції для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг (Додаток 2).

Оперативні дані зазначеного Додатку 2 можуть не співставлятися з даними Єдиної бази, оскільки база ведеться на поточний момент, а Додаток 2 з початку впровадження цієї допомоги, тобто з наростаючим підсумком. Проте, з метою удосконалення звітності щодо обліку та стану призначення грошової допомоги, на даний час Мінсоцполітики опрацьовуються зміни до Додатку 2, які будуть доведені до структурних підрозділів з питань соціального захисту населення.

Щодо контролю за відображенням у звітності розпорядників коштів нижчого рівня в повному обсязі фактичних видатків з виплати грошової допомоги; формування ними достовірних заявок про потребу в коштах на цю мету

Мінсоцполітики проаналізовано зауваження Рахункової палати щодо посилення контролю за відображенням у звітності розпорядників коштів

нижчого рівня в повному обсязі фактичних видатків з виплати грошової допомоги, які враховані при перевірці фінансової та бюджетної звітності розпорядників нижчого рівня за II квартал 2016 року та в подальшій роботі при формуванні зведеної звітності.

Крім того, аналіз порушення звітності за 2015 рік та I квартал 2016 року, в якому відображені вищезазначені зауваження, надісланий листом Мінсоцполітики від 30.05.2016 № 7763/0/14-16/07 структурним підрозділам з питань соціального захисту населення обласних державних адміністрацій для вжиття заходів щодо недопущення у подальшому порушень бюджетного законодавства.

Разом з тим, з метою цільового використання бюджетних коштів Мінсоцполітики доручило (листи від 22.08.2016 № 12276/0/14-16/5 та від 29.08.2016 № 12557/0/14-16/04) структурним підрозділам з питань соціального захисту населення обласних державних адміністрацій вжити дієвих заходів щодо формування районними управліннями соціального захисту населення достовірних заявок про потребу в коштах для виплати грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам.

Щодо передбачення у типовій формі заявки про потребу в коштах внесення даних про залишки коштів на рахунках уповноважених органів; встановлення типової форми подання інформації про роботу з подвійними особовими рахунками

Мінсоцполітики враховано вказані зауваження Рахункової палати щодо передбачення у типовій формі заявки про потребу в коштах для виплати зазначеної грошової допомоги внесення даних про залишки коштів на рахунках уповноважених органів та надіслано листом від 01.08.2016 № 11267/0/14-16/04 нову форму заявки про потребу у коштах з внесенням даних про залишки коштів на рахунках уповноважених органів структурним підрозділам з питань соціального захисту населення обласних державних адміністрацій.

Слід зазначити, станом на 10.08.2016 Мінсоцполітики було подано заявки вказаними структурними підрозділами за новою формою.

Водночас з метою удосконалення порядку виявлення подвійних виплат та контролю за поверненням надміру виплачених коштів щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення анти терористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату комунальних послуг Мінсоцполітики доручило структурним підрозділам соціального захисту населення обласних та Київської міської державної адміністрації щоквартально надавати інформацію щодо сум подвійних виплат та повернених коштів за уніфікованою формою (лист від 16.06.2016 № 1141/5/75-16).

Щодо проведення узагальнення на рівні країни звітності про результати звірок уповноважених органів з даними Пенсійного фонду України, виявлення переплат за подвійними особовими рахунками і з інших причин та здійснення контролю за їх погашенням

Інформація, яка надходить до Мінсоцполітики від регіональних департаментів соціального захисту населення, узагальнюється щоквартально.

... підлягає поверненню коштів на загальну суму 442,41 тис. грн., з них 256,76 тис. грн. повернуто до державного бюджету.

Станом на 01.07.2016 робота щодо повернення надміру виплачених коштів триває по 119 особовим справам (загальною сумою 185,65 тис. грн).

Щодо введення в промислову експлуатацію Єдиної бази та удосконалення програмного забезпечення з призначення та виплати грошової допомоги

Мінсоцполітики розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб”, який листом Мінсоцполітики від 25.08.2016 № 4457/0/10-16/081 подано на розгляд Уряду.

Інформація щодо кількості взятих на облік ВПО формується на підставі звітності структурних підрозділів з питань соцзахисту населення обласних державних адміністрацій та Київської міської держадміністрацій.

Щодо з'ясування розбіжностей в даних обліку ВПО (сімей) та стану призначення їм грошової допомоги з різних джерел і забезпечення висвітлення на сайті Міністерства актуальної інформації з цього питання

Відповідно до листа Мінсоцполітики від 28.12.2015 № 19791/0/14-15/081 інформація про кількість облікованих внутрішньо переміщених осіб та стан призначення їм щомісячної адресної допомоги для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, надається щочетверга структурними підрозділами з питань соціального захисту населення за формами, наведеними у додатках 1 і 2 і носить статистично-інформаційний характер.

Водночас, порівняння цієї інформації з даними, які надані листом ДП „Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України” (далі – ДП ІОЦ) від 27.05.2016 № 013-587, на яке йде посилання (923,1 тис. осіб) є некоректним, оскільки в зазначеному листі ДП ІОЦ інформація по 53 районам є не актуальною, та окремою графою виділено кількість заяв, у яких закінчився термін дії довідки (749,9 тис.), але які відповідно до Закону з 13.01.2016 діють безстроково.

Мінсоцполітики про це наголошувало під час перевірки Рахунковою палатою та надало інші листи ДП ІОЦ, з інформацією, де кількість облікованих ВПО фактично співпадає з даними структурних підрозділів з питань соцзахисту населення.

Щодо удосконалення системи внутрішнього контролю на всіх рівнях за обліком, призначенням (виплатою) грошової допомоги ВПО

З метою забезпечення дієвого контролю в системі здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам Урядом прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 № 365 „Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам”, якою було затверджено Порядок призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам та Порядок здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування.

Задля моніторингу реалізації положень постанови № 365, розроблення пропозицій щодо її вдосконалення наказом Мінсоцполітики утворено робочу групу з опрацювання питань реалізації постанови № 365, до складу якої увійшли народний депутат України, представники громадських організацій, які опікуються питаннями внутрішньо переміщених осіб.

Водночас зазначаємо, що за оперативною інформацією структурних підрозділів з питань соціального захисту населення станом на 01.09.2016 відповідно до постанови № 365 надійшло 245 240 заяв щодо призначення (відновлення) соціальних виплат від ВПО та органів, що здійснюють соціальні виплати.

За результатами перевірок:

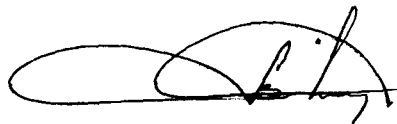
- складено 165 681 акт обстеження матеріально-побутових умов сім'ї;
- створено 667 комісій з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам;
- проведено 3 153 засідання комісій з питань призначення (відновлення) соціальних виплат (за підсумками засідань було поновлено соціальні виплати 108 785 внутрішньо переміщеним особам, у т.ч. поновлено виплату пенсій 55 486 особам; відмовлено у поновленні соціальних виплат 37 638 особам (у зв'язку з їх відсутністю за вказаним місцем проживання), у тому числі відмовлено у поновленні виплати пенсій 29 075 особам).

Разом з тим, з метою здійснення контролю щодо призначення та виплати щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам Мінсоцполітики доручило структурним підрозділам з питань соціального захисту населення обласних державних адміністрацій (лист від 22.08.2016 № 12276/0/14-16/5) вжити дієвих заходів щодо формування районними управліннями соціального захисту населення достовірних заявок про потребу в коштах для виплати грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам та своєчасного внесення інформації про призначення грошової допомоги до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

Інформація щодо стану призначення та виплати щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам розміщується щопонеділка на офіційному веб-сайті Мінсоцполітики.

Одночасно зауважуємо, що станом на 6 вересня 2016 року до Мінсоцполітики не надійшла інформація від Міністерства фінансів України та Міністерства внутрішніх справ щодо виконання доручення Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 28806/1/1-16.

Заступник Міністра

В. Мушинін